

SKÅTØY VISE- OG POESI FESTIVAL

Det er til havet vi skal

Bestillingsverk til
Skåtøy Vise- og Poesifestivals 15-års jubileum

Musikk: Ellen Bødtker | Tekst: Jan Erik Vold

PROGRAM

SOMMEREN DER UTE

- 1 De la fra land
- 2 Kvelden kommer roende
- 3 «Natt over våre hjerter ... »
- 4 Hun ligger i havet
- 5 Hver lyd er en fugl
- 6 Siden ut til det ytterste skjær

TRE JAPANSKE

- 1 Eneboeren Zuikan
- 2 Hokusai, den gamle mester ...
- 3 «Sju ganger ned og åtte ganger opp ... »

TRE FRA ABEL EK

- 1 Under ingenords vinger
- 2 Blyantmerket
- 3 Hjertet er en vanndam

STEIN, VANN – FIRE DIKT

- 1 Hår
- 2 Silke og sne
- 3 Med tærne uti
- 4 Steinen, vannet

DET ALLE VET

- 1 Åpning
- 2 Mellomparti
- 3 Sluttparti

Urfremføres 16. juli 2015 av:

Ellen Bødtker og Jan Erik Vold

Eirik Raude

Arve Henriksen

Konserten er støttet av:

Det Norske Komponistfond

DNKF

Fond for utøvende kunstnere

ffuk.no

Skåtøy Vise- og Poesifestival

SKÅTØY
VISE-
OG POESI
FESTIVAL

Musikernes vederlagsfond

mfo

Tekstene kan leses her: www.skatoey-visefestival.org/JEVtekster2015

Sommeren der ute

1

De la fra land
Holmer og skjær ble sakte
skjøvet til side. Kjølvannet
trakk skumringen
på slep. Bare lyden
var foran dem
ved sundet
Bak siste knaus
lå hytta

2

Kvelden kommer roende mellom steile stup
Båtens sene åretak, snart har de alt tatt slutt

og sensommerhimmelen lagt seg mørkt over deres ly
Derinne lages telt av dynen, fingrene det syn

de lar gli over kroppere: At vi er! At vi er!
til hendene har sluttet seg om skuldre midje knær

og rytmen blitt til varme, kroppene til vann
og leire nå, to klumper liv snart ett: hun og han

ved siste skrik slynget inn i en diger diger sol
de faller faller ut av – jah. To stener i en skog

3

«Natt over våre hjerter som ikke tåler lys
nå åpner vi opp og slipper fuglene ut to stumme
fugler blinde kan bare lytte og tie endelig
finner de veien til fremmede hender mens natten

myk og varm og svart som en katt
kveiler seg omkring oss til vi får sagt
det vi lenge skulle sagt Nattens katt på sprang
mot våre fugler som farer opp skremt

sitter et sted i rommet og lytter
Vi er to som prøver kle av vår kjærlighet
Naken ligner visst kjærlighet hat» Og trettheten
kom skyllende, og havet det steg

4

Hun ligger i havet
ved gryningen og glir
langsomt inn
i hans blikk, stiger

med tang over pannen
drivende, legger seg ned
på klippen, munnen
matt av hav, ser
han

5
Hver lyd er en fugl
som kakker på ruten
Førstemann uti!

Klossete skygger på svaberg
forsvinner: Fugler
på bunnen

6
Siden ut til det ytterste skjær
Sjøen er et stort glass vin solen holder
Er de ikke døde så lever de ennå

Tre japanske

1 ENEBOEREN ZUIKAN

Zuikan var en eneboer
som pleidde rope

på seg
selv: «Zuikan?» Og da svarte

han: «Ja!» Han
ropte: «Zuikan?» – og han

svarte: «Ja» Eneboeren Zuikan
bodde alene

oppe i fjellene, og han visste
godt hvem han

var. Men iblant
fortapte han seg i funderinger. Og når

han fortapte seg
i funderinger

så ropte
han: «Zuikan?» «Ja!»

2 HOKUSAI, DEN GAMLE MESTER,
SOM TEGNET EN BØLGE
SLIK INGEN FØR HAM
HADDE TEGNET EN BØLGE

Hokusai
ble
nærpå 90. Da han var 75
år gammel, sa han

om bildene sine: Jeg begynte å tegne
ting da jeg var
6. Det jeg fikk til
før jeg var 50, er ingenting

tess. Da jeg var 70
hadde jeg ennå
ikke gjort
noe bra. I 73 års alder

begynte jeg å forstå
dyr og planters
grunnleggende
former. Når jeg blir 80, vil jeg

ha forstått mer, og når jeg blir 90
vil jeg kjenne
kunstens
hemmeligheter

til bunns – så når jeg blir 100
vil jeg lage
rosverdige
ting. For ikke å snakke

om årene
deretter.
Nå gjelder det bare
å holde det gående.

3 «SJU GANGER NED OG ÅTTE GANGER OPP
ER KUNSTEN Å LEVE»

En mann
kom gående langs veien. En annen

lå i grøfta, han kom ikke
opp. Hjelp meg

opp! ropte mannen i grøfta
til mannen

på landeveien. Mannen på landeveien
ramlet da ned

i grøfta – og la seg
jamsis med han

som lå der
fra før. Han

som lå der, reiste seg
og gikk.

Tre fra Abel Ek

1 UNDER INGENORDS VINGER

Først skal du brenne
bildene. Så
skal
du brenne

brevene. Så skal du brenne
det som står skrevet
i vann.
Og det

som står skrevet i stein
skal du
brenne. Til sist det som ikke
står

noesteds skrevet. Ut av ingenords
aske
stiger
ingenords fugl. Under dens vingeslag

lener du deg
tilbake, puster
ut. Så
skal du brenne bildene.

2 BLYANTMERKET

Jeg har sett månen.
Jeg har sett månen
komme
og gå, jeg har sett lyset

stige
og stupe, kropper ansikter
hår
som kom til syne

og gled ut
av syne, bare det som forsvant
ble
tilbake

– jeg stirret inn i øyne
som ikke
var
der. Månens figur så jeg

vokse
og minke, Sydkorset lavt over
havets
linjal – lyttende

i sprakende mørke. Dagene
brakte jeg
til å
varme meg på, solen min trofaste

følgesvenn, som
titter inn på kjøkkenskapet den fjerde mars
kl. 16.00, presis
på blyantmerket fra i fjor.

3 HJERTET ER EN VANNDAM

For det drypper
fra
taket. Og solen kaster spyd. Det
drypper

fra taket og hjertet
er en
vann
dam. Ingenting

er ingenting, sier han de kaller
Abel. Hjertet
sier
noe annet.

Stein, vann – fire dikt

HÅR

En dag skal jeg skrive
om
håret
ditt, en dikt en dag

det rennet
ned Kjelsås-trikkens
spor, senvinterdråper i skinnenen. Alt
av vårens

sorg skal
dit
-- som han sa, Tarjei med den
blanke skallen.

SILKE OG SNE

Liker du
silke? Liker
du
hvit

sne? Jeg
liker
silke, jeg liker hvit sne, men
vinteren har pågått

lenge
nå. Det fins noe jeg liker
bedre enn
silke og sne.

MED TÆRNE UTI

Over sorgen
var en
himmel
av sorg. Som å stige fra styrtregn

på Arlanda
til en tett sky som aldri
aldri
aldri – så tok den

plutselig
slutt! Solen
glødet. Vi satt barbent, med tærne uti
Skomakerbekken.

STEINEN, VANNET

Som
vann. Som stein. Som
stein
under

vann – ikke er det steinens vilje
å bli
slipt
rund, under

vann, men den blir
slipt
rund
under vannet, steinen.

Det alle vet

1 ÅPNING

Det er til havet
vi skal, havet – med sitt vann og sin tang og sine steiner
i fjæra, som ligger der, de er også
med, havet, stranden, veien ned, åpne
den knirkende hageport og ta veien ned
med håndkle i hånd og badebukse, til morgendukkert
eller midt på dagen, sent
på kvelden gjerne og ingen
badebukse, ta den slyngede grusvei ned og avstikkeren for å komme

helt ut på stranden, den er ikke så lett å forklare for den
som ikke har tatt veien før, det er best
å slå følge ned første gang, siden
tar man seg trygt frem alene, til fristranda, svaberget, havet
å stupe i, havet
vått salt glatt, stupe i havet og glemme
mange ting, komme på
nye ting ...

2 MELLOMPARTI

– den iltre fossen i skogen, dét er en annen sak, der
er det vann, vann som faller
og faller, den som sitter nedenfor fossen (husker du?) og
stirrer, han kan sitte og stirre og stirre
og stirre og stirre, vann springer ut
i hvite striper, så faller det ned
mot neste utspring der det
slenges til side, slik
eller slik, og faller igjen, flytt blikket opp
der det startet og det samme hvite
springer ut av fossen
på samme sted, gjør samme sprang men ikke
samme likevel, ikke samme
vann, ikke samme sted, ikke samme sprang, alt
er likt men ingenting det samme, det som gjentar seg
og gjentar seg uten
å gjenta seg, vannet, sjøen, regnet, det våte, det som
kan forandres uten å bli annerledes, HAVET jah, dit
var det vi skulle, jeg stupte i havet og så
dette ansikt, nesten,
som vi aldri får se ...

3 SLUTTPARTI

– havet havet dette
havet som venter oss alle, som ligger omkring oss alle, på alle
kanter av oss alle, jeg traff min far
igjen ved havet, han var kommet til strandkanten nå, han som skrev
og skrev om verden i 42 år, hver dag, nå satt han
på en stein i fjæra, med bare føtter og sprikende tær
i vannkanten, mild, smilende, solbrent og sprukken i leppa,
han sa Nei jeg skriver ikke
mer, jeg bare snakker, ja, jeg tok farvel
med ham der, vi ses nok
igjen – så stille som et speil
har jeg opplevd havet, i sydligere strøk, ikke land
å se, hav hav hele rundingen rundt og solen
speilet i ett

punkt, bare ett! nedfor relingen, det brusset fredelig
om staven, vi seilte
med solen i spegeln, dét er poesi! hav hav – som sunkne soler
ligger brennmanetene under vannskorpa, trådene
som tetnede solstråler, vakkert vakkert, det er vakkert
i kveldingen når vi kommer inn
med båten, jeg ligger foran og ser ned, vakkert men ikke
til å svømme i, ikke da, ikke der, det vet alle, brennmaneter
svir, maneter latt tilbake i fjære strand
er også virkelighet, havet som sank og tang som tørket
og stivnet til, *styggt*
sier vi da, hav hav
og ikke hav, er det himmelen som legger kinnet
mot havet og lytter? eller er det havet
som legger kinnet mot himmelen og lytter? svømme med øynene
over vann eller under, hvilken forskjell! fuglemenneske
der nede på bunnen, hei hei! – eller kvinneansiktet
i vannspeilet, svømmende mot meg, svømmende
mot meg har jeg alltid sett det, hennes løse hår som flyter ut
fra hodet, med solen i ryggen alltid og håret,
håret som glir ut i vannspeilet, mot meg, mot meg, stor
kvinne, alltid på samme avstand, mot meg, *jeg*
er ikke fuglemennesket der nede
på bunnen, jeg er her, trygg, jeg er jeg, ja – vi kom inn
for landing, skyggen av flyet et kors over hus og hager
der nede, et lite kors som langsomt ble større, fór så ut
over sjøens blanke flate, større og større, et kryss
stort som et fly nesten, da tok det land – korset midt over
solende kvinne på svaberg ett punkt
av tid, da visste jeg flyet
trygt kunne møte skyggen
av flyet – og det gjorde det, det gjorde vi, fly ble fly
og jeg steg opp av sjøen
få timer senere, skyggen med meg, ugrei bunn
med tang og skjell men man får tak og klatrer seg opp
på berget, litt groggy og rister vann, får ikke justert
blikket før etter en stund, da blir bildene
klare, finne håndkle og frottere seg, så sette seg ned
på berget, jo – et fint bad, myse mot solen og se
tangen i strandkanten, steinene i fjæra, skyggen
av seg selv, sitte
på sin egen skygge, ja – vi er ett, jeg og min skygge, jeg
og jeg, sitte litt nå, her ved havet, ja, ennå
sommer, ennå dag, ennå mildt, havet
og smilet, ja
glad, sitte
og tie

Rødt og hvitt

ARABESK I RØDT OG HVITT

Den
røde
tråden – og det hvite
livet. Det

hvite livet og tråden rød, trukket ut
av livets
nøste, garntråden
like fra hjerterota, som vikler seg

om snart den ene, snart
den andre
--slår en genser på rundpinne
omkring ham du har

kjær. Så
lenge du har den kroppen
kjær. Så lenge
den varme

gir, varme tar. Så lenge du
ønsker å holde
det røde flagget på strak arm
i blesten. Siden rekkes

busserullen opp, siden rulles garnet
i hop, siden kryper
tråden
sammen til nøste igjen – livets

røde
patent
garn alt det hvite i oss
higer mot.